

Håkan Olsson
Cert. kommunal revisor
februari 2015

*Projekt VA-
Vänerkusten*

Vänersborgs kommun

Innehållsförteckning

1.	<i>Inledning</i>	1
1.1.	<i>Bakgrund</i>	1
1.2.	<i>Revisionsfråga och revisionskriterier</i>	1
1.3.	Metod.....	1
1.4.	Avgränsning.....	1
2.	Sammanfattande bedömning och förslag till åtgärder	2
3.	Iakttagelser	4
3.1.	Bakgrund - beslut	4
3.2.	Organisation	4
3.3.	Styrdokument.....	5
3.4.	Beslut och informationer i Samhällsbyggnadsnämnden	5
3.5.	Revisionell bedömning.....	5
4.	Projekt VA-Vänerkusten	7
4.1.	Projekt VA-Vänerkustens 8 etapper.....	8
4.1.1.	Etapp 1.....	8
4.1.2.	Etapp 2A.....	8
4.1.3.	Etapp 2B.....	8
4.1.4.	Etapp 3	8
4.1.5.	Etapp 4	8
4.1.6.	Etapp 5.....	8
4.1.7.	Etapp 6	9
4.1.8.	Etapp 7.....	9
4.2.	Budget och ekonomisk redovisning	9
4.2.1.	Granskning av den ekonomiska redovisningen 2010-2014	10
4.2.2.	Fibernät och el	11
4.2.3.	Upphandling, avtal, fakturakontroll och attest.....	11
4.2.4.	Revisionell bedömning	13

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunens revisorer har identifierat risker som är förknippade med kommunens investeringar i projekt VA-Vänerkusten, avseende kontroll av genomförande i enlighet med planer och budget samt att redovisningen skall vara rättvisande. Det har de senaste åren kommit flera nya rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som påverkar denna verksamhet. Samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig nämnd men anläggningen tillhör Kretslopp & vatten som i det avseendet är beställare och Tekniska är utförare av projektet.

1.2. Revisionsfråga och revisionskriterier

Syftet med granskningen är att ge svar på revisionsfrågan om samhällsbyggnadsnämnden arbetar på ett ändamålsenligt sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig och att redovisning är rättvisande.

Revisionskriterier

- Lagar
- Mål och resursplan med budget 2012 – 2014
- Riktlinjer för investeringar
- Anvisningar för försäljning av anläggningstillgångar
- Anläggningsregister
- Aktivering av anläggningstillgångar
- Avskrivningstider
- Bokslutsanvisningar
- Protokoll, byggmöten och delegationsbeslut
- Investeringskalkyler, förfrågningsunderlag, anbud, avtal, ÄTA-listor
- och löpande redovisning vid enskilda investeringar av projekt 2 projekt
- Intern kontroll

1.3. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och stickprov av redovisning och fakturor samt intervjuer och avstämningar har gjorts med förvaltningschef Sophia Vikström, ekonomerna Lars Bengtsson, Anna-Karin Ernst, Kerstin Rosendahl och upphandlingschefen Lars Nellbro, utredningschef Anders Dahlberg, projektledare Krister Lavén, ansvarig för egen regiarbete (etapp 3 och 4) Stefan Parnebo och arbetsledaren Mikaela Johansson, Va-chef Daniel Larson som är "kommunens beställare" och ansvarig för investeringarna.

1.4. Avgränsning

Granskningen avgränsas till Va-investeringar inom ramen för projekt VA-Vänerkusten.

2. *Sammanfattande bedömning och förslag till åtgärder*

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i huvudsak,

- genomför projekt VA-Vänerkusten på ett ändamålsenligt sätt
- med god intern kontroll och
- att redovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Men vår granskning har också funnit brister inom samtliga tre granskningsområden ovan, som vi rekommenderar samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen att åtgärda.

Uppföljning och rapportering av projektet till samhällsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen och fullmäktige, har inte hittills innehållit någon dokumenterad information eller ekonomisk analys i förhållande till upprättade kalkyler från respektive etapp (slutredovisningar).

Det är inte tillfredställande att det råder oklarheter eller olika uppfattningar om hur projektet i sin helhet ligger till i förhållande till fullmäktiges budget på 220 mkr.

Vi instämmer med behovet som framgår av samhällsbyggnadsnämndens beslut från den 18 sept 2014 att *”nämnden årligen skall redovisa statusen i projektet till fullmäktige i samband med årsredovisningen”*.

Vi föreslår därför att kommunens regler och policydokument för investeringsverksamheten revideras, så att kraven skärps och tydligheten ökar avseende hur större projekt skall budgeteras, redovisas, följas upp och rapporteras samt slutredovisas.

Kommunens redovisningssystem kan användas på ett mer ändamålsenligt sätt, vilket skulle förbättra och underlätta möjligheten tilluppföljning, analys, rapportering och kontroll. Det finns också rena felaktigheter såsom att utgifterna för etapp 1, 2a och 2b har sammanblandats och inte särredovisats fullt ut.

Vi anser att varje etapp bör ha en egen intern budget som bygger på upprättade kalkyler.

Möjligheten till fria kontodelar borde användas i större utsträckning för särredovisning av olika aktiviteter utifrån uppskattade kalkyler. Det gäller inte minst för a) entreprenadkostnader b) övriga byggherrekostnader.

Det förefaller vara ett bra förslag av samhällsbyggnadsförvaltningen att införskaffa och använda ett sidoordnat planerings- och uppföljningsverktyg såsom, EasyMap. Men det förutsätter att den ekonomiska budgeteringen, kalkyler och redovisningen utvecklas enligt bl a ovanstående förslag.

Kommunens kostnader för dragning av fiberrör mm för framtida fibernät borde uppskattas och särredovisas utanför Va-verksamheten. Det gäller också intäkter från försäljning till fiberföreningar och energibolag. Hurvida dessa skall omföras från Va-verksamheten inom Kretslopp och vatten till annan verksamhet inom samhällsbyggnadsnämnden eller till kommunstyrelsen har vi inga synpunkter på.

När parterna i projektet gör avsteg från avtal, betalplaner m m är det viktigt att det dokumenteras på något sätt. Det kan ske i minnesanteckningar från byggmöten eller i informationsrutan vid attestering av fakturan. Våra stickprov visar att så inte alltid sker.

Kommunens á-prislista för egen regi arbeten (personal och maskiner) uppges vara uppbyggd enligt självkostnadsprincipen. Men vår granskning visar att dessa priser ligger långt under självkostnad. Därigenom blir projektet vid egen regi arbete belastat med för låga kostnader och redovisningen inte rättvisande. En annan konsekvens är att abonnentkollektivet subventioneras med skattemedel.

Samhällsbyggnadsnämnden har inte utfört någon intern kontroll utifrån upprättade kontrollplaner under 2011-2014 avseende projekt VA-Vänerkusten. Vi rekommenderar att nämnden gör en riskanalys utifrån bl a denna rapport för att under resterande projekttid säkerställa att projektet fullföljs på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

3. Iakttagelser

3.1. Bakgrund - beslut

Samhällsbyggnadsnämnden genom Kretslopp & Vatten (fd VA-verket) startade 2009/10 utbyggnaden av VA-ledningar från Vänersborg och utmed Vänerkusten upp till Rörvik. För hela projektet har fullmäktige godkänt en budget på 220 mkr (210+10) mkr). Projektet beräknas pågå fram till och med år 2018.

Utgifterna för hela investeringen skall finansieras enligt självkostnadsprincipen genom olika typer av va-intäkter och inte belasta skattekollektivet.

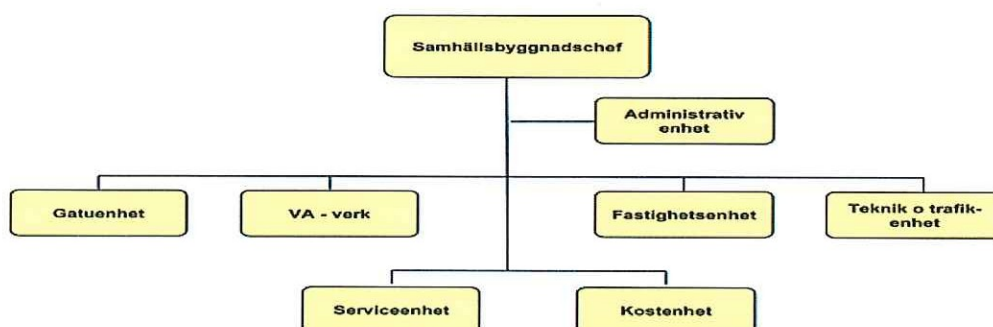
Fullmäktige antog en fördjupad översiktsplan 2011-10-26. I och med utbyggnaden av VA-ledningar ges bättre förutsättningar för utökad bebyggelse utmed Vänerkusten. Fritidsboende kan omvandlas till permanentboende, dåliga avloppslösningar kan ersättas med kommunalt spillvatten och dåligt vatten kan ersättas med kommunalt vatten.

Nya verksamhetsområden för VA kommer att bildas på flera ställen där ledningarna dras fram. I första hand är det fastigheter i samlad bebyggelse, som ligger invid eller i nära anslutning till Väner eller andra vattendrag som kommer att ingå i nya verksamhetsområden.

I VA-utbyggnaden ingår också att skapa en trygg vattenförsörjning för Vänersborgs kommun. Vattenverken i Rörvik och Skräcklan kommer att fungera som reservvattentäcker för varandra genom att en vattenledning kommer att börja byggas under 2010 från Frändefors till Ekenäs och under 2012 mellan Vänersborg och Ekenäs.

3.2. Organisation

Samhällsbyggnadsnämnden har under våren 2014 ändrat sin organisation från nedanstående bild.

Kretslopp och vatten är verksamhetsansvariga för kommunen VA och "beställare" och "ägare" till anläggningarna och utifrån ett arbetsmiljöperspektiv ansvarig byggherre.

Teknik- och trafikheten gör långsiktiga planer som rör kommunens vatten, avlopp och gator m.m. Enheten samverkar med andra enheter och kostnadsberäknar, utreder, projekterar och utför upphandling, byggledning och kontroll av anläggningsarbeten,

handlägger nybyggnadskartor och har hand om belysningsfrågor. Enheten ansvarar även för tillstånd för ledningar i allmän mark, upprättar ledningskartverk för VA.

Tekniska kontoret förstärkte sin organisation och kompetens 2011 genom att Christer Laven anställdes som projektledare.

3.3. Styrdokument

Utöver kommunallagen, LOU, kommunal redovisningslag och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning har kommunstyrelsen 2011-04-06 beslutat om Riktlinjer för investeringar och ekonomikontoret har 2014-05-01 upprättat anvisningar för Aktivering av anläggningstillgångar.

3.4. Beslut och informationer i Samhällsbyggandsnämnden

Olika tjänstemän redovisar fortlöpande ekonomi och lämnar lägesrapporter till samhällsbyggnadsnämnden i samband med budgetuppföljningar, delårsrapporter och årsredovisningar samt inför budgetprocess med äskande om överföringar av investeringsmedel.

Nämnden har också fått särskild information om planerad samverkan med Skanska kallad "strategisk partnering".

Informationen i protokollen och i officiella uppföljningar (budgetuppföljningar, delårsrapporter och årsredovisningar) är kortfattade/knapphändiga. Inga särskilda beslut fattas vid informationer utan informationen "noteras". Uppställningsform och detaljeringsgrad i informationen varierar men är oftast övergripande.

Det sker ingen analys eller bedömning av kalkylerad kostnad per etapp med utfall.

3.5. Revisionell bedömning

Enligt den första kalkylen som upprättades av Sweco var investeringsutgiften beräknad till 220 mkr. Anslaget i kommunens Mål och resursplan var 2010 dock angiven till 210 mkr och först 2012 till 220 mkr. Vi har inte funnit någon dokumentation eller förklaring från ansvariga tjänstemän om varför fullmäktige ändrat/ökat den ekonomiska ramen från 210 mkr till 220 mkr och det finns inga beräknade utgiftsökningar eller tillkommande delar som förklarar denna förändring. Visserligen är investeringsprojektet stort, men oklarheten i budgeterat belopp är inte tillfredställande och visar på en bristande intern kontroll.

Vi finner inga fel eller brister i genomförandet av projekt Vänerkusten utifrån kommunens styrdokument. Men vi rekommenderar att styrdokumentet revideras och kompletteras med bl a krav på hur större projekt skall budgeteras, redovisas, följas upp och rapporteras samt slutredovisas. I dessa avseende är inte styrdokumentet ändamålsenliga.

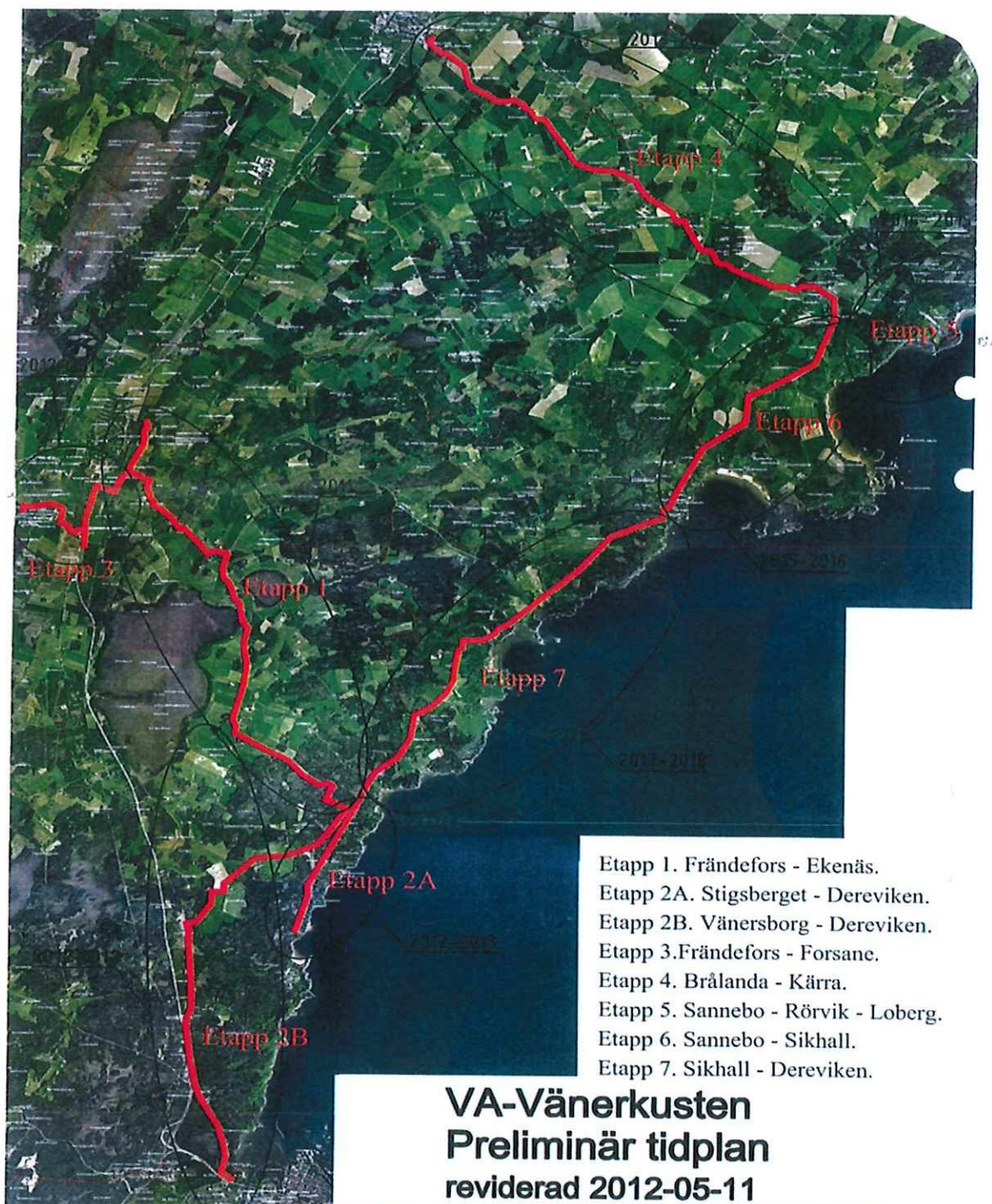
Vår granskning av all löpande uppföljning och rapportering 2010-2014 till samhällsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen eller fullmäktige, visar att den inte

innehåller någon information eller ekonomisk analys i förhållande till upprättade kalkyler från respektive etapp (slutredovisningar).

Även om vi inte har kunnat få något svar från samhällsbyggnadsförvaltningen om innebörden av samhällsbyggnadsnämndens beslut från den 18 sept 2014 att *nämnden årligen skall redovisa statusen i projektet till fullmäktige i samband med årsredovisningen*, instämmer vi med behovet.

4. *Projekt VA-Vänerkusten*

Projekt VA-Vänerkusten är indelat i åtta etapper. Tre etapper är klara och driftsatta. Övriga etapper pågår eller är under projektering.

4.1. Projekt VA-Vänerkustens 8 etapper

4.1.1. Etapp 1

Projektkod I 5965. Etappen avser sträckan Frändefors – Gedstadvägen – Ekenäs och utfördes av Skanska på totalentreprenad. Upphandlat enl LOU lägsta pris från ett förfrågningsunderlag som upprättas av Sweco. Etappen är driftsatt 2012

4.1.2. Etapp 2A

Projektkod I 5965. Avser sträckan Gestadvägen till Ekenäs, Dereviken, Bälingebo och Stigsberget.

Etappen är en anläggning som består av 10 km vatten och avloppsledningar och 189 pumpstationer. Utförare MarkBygg som utförarentreprenad (generalentreprenad). Upphandlat enl LOU lägsta pris från förfrågningsunderlag Sweco. Etappen är klar och driftsatt.

4.1.3. Etapp 2B

Projektkod I 5966. Etappen avser sträckan Gestadvägen – Vänersborg som är klar och driftsatt 2013-02.

Utförare Skanska på totalentreprenad. Upphandlat enl LOU lägsta pris från förfrågningsunderlag.

4.1.4. Etapp 3

Projektkod I 5967. Etappen avser anslutning av Forsane och Dykällan till det kommunala VA-nätet i Frändefors.

Entreprenaden utförs i regi av Tekniskas produktionsenhet med inköp av underentreprenörer (personal och med maskiner) enl ramavtal.

Kommunfullmäktigebeslutet om verksamhetsområde överklagades till Förvaltningsrätten. Avslag i Förvaltningsrätten. Ärendet överklagades till Kammarrätten. Avslag i Kammarrätten. Ärendet överklagat till Högsta Förvaltningsdomstolen. Avslag i Högsta Förvaltningsdomstolen.

4.1.5. Etapp 4

Projektkod 5968. Etappen som avser överföringsledningen Brålånda – Rörvik är påbörjad och innefattar förnyelse av befintlig vattenledning på en sträcka av 4 km samt nedläggning av tryckspillsledning på en ca 7 km lång sträcka. Etappen avslutas i Kärra.

Entreprenaden utförs i egen regi av Tekniskas produktionsenhet med inköp av underentreprenörer (personal och maskiner) enligt ramavtal.

Spillvattenledningen kommer vara en trycksatt tryckspilledning och beräknas vara klar och driftsatt under vintern 2015-2016.

4.1.6. Etapp 5

Projektkod I 5969. Projektering av etappen pågår. Verksamhetsområden för Loberg, Sannebo och Rörvik beslutades av kommunfullmäktige 2014-04-23.

Kommunfullmäktigebeslutet 2014-09-03 om verksamhetsområde för Rörvik har överklagats.

Upphandlat enl LOU med olika kriterier som utvärderades och där pris var en del. Partnering innebär att entreprenaden utförs tillsammans dvs både med egna och upphandlade tjänster och material.

4.1.7. Etapp 6

Projektet är inte påbörjat och inte upplagd i redovisningen ännu. Etappen avser överföringsledningar från Kärra och söder ut till "Sikhall södra" samt utbyggnad av VA-nätverk i verksamhetsområdena "Sikhall norra" och Sikhall Södra". Dessa verksamhetsområden är inte beslutade av kommunfullmäktige än, men förslag till verksamhetsområde för södra och norra Sikhall presenterades 29 januari 2015 och beslutsprocessen är påbörjad.

Etappen utförs som Partnering med Skanska som leverantör. Upphandlat enl LOU med olika kriterier som utvärderades och där pris var en del. Partnering innebär att entreprenaden utförs tillsammans dvs både med egna och upphandlade tjänster och material.

4.1.8. Etapp 7

Projektet är inte påbörjat och inte upplagt i redovisningen ännu. Etappen avser överföringsledningar som knyter ihop Sikhall södra och Ekudden. Etappen utförs som Partnering med Skanska som leverantör. Upphandlat enl LOU med olika kriterier som utvärderades och där pris var en del. Partnering innebär att entreprenaden utförs tillsammans dvs både med egna och upphandlade tjänster och material.

4.2. Budget och ekonomisk redovisning

Fullmäktige har beslutat att genomföra projektet VA-Vänerkusten i flera steg utifrån olika utredningsunderlag med tekniska och ekonomiska beräkningar samt en fördjupad översiktplan över Dalslandskusten.

I varje års budget beviljar fullmäktige en total årlig investeringsram för samtliga etapper. Dessa projektredovisas med var sin projektkod, men det sker ingen budgetering av respektive etapp i redovisningen. Däremot finns det sidordnade kalkyler för varje etapp som upprättats i samverkan med bl a Sweco och Skanska.

Enligt förvaltningschefen och projektledaren är utgifterna för projekt VA-Vänerkusten hittills bättre än kalkyl med kanske upp till 30 mkr på hela projektet och under årsbudget pga eftersläpningar. Denna uppgift tillbakavisas dock av utredningschefen som uppskattar ett väsentligt lägre budgetöverskott totalt bl a eftersom kommunen i projektet passar på att byta ut dåliga och uttjänta rör vissa sträckor. Dessutom återstår det flera etapper inom hela projektet vilket försvårar prognosen över ett totalt budgetutfall.

4.2.1. Granskning av den ekonomiska redovisningen 2010-2014

Projekt	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt
Investeringsbudget Mkr	30	40	30	0	15	115
I 5965 Etapp 1 och 2A	3,1	13,3	16,4	18,6	0,2	51,6
I 5966 2 B			6,6	20,6	0,1	27,3
I 5967 Etapp 3				0,1	0,1	0,2
I 5968 Etapp 4 Brålanda-Rörvik				4,5	3,4	7,9
I 5969 Etapp 5 Kärrra/Sannebo					1,4	1,4
I 5970 Etapp 6 Sannebo-Sikhall						
I 5971 Etapp 7 Sikhall-Dereviken						
Summa investeringar	3,1	13,3	23	43,8	5,2	88,4
I 5810 Bredband (u-skottsregl.)		1,765	0,091	0	0	

2009-2010

Projektering och uppstart etapp 1. Utgift 3,1 mkr avser 0,2 mkr 2009 och 0,9 mkr 2010.

2011

Etapp 1 från Frändefors till Gestadvägen utfördes. Etapp 2A Stigsberget och Bälingebo mot Ekudden projekterades under året liksom ytterligare en etapp 2B från Gestadvägen till Vänersborg.

2012

Etapp 2 A Stigsberget, Bälingebo mot Ekudden pågår och beräknas avslutas under år 2013. Anbudspriset var lågt, men alla ÅTOR gjorde att kostnaden för denna etapp blev i enlighet med budget/kalkyl.

Vänerkustprojektet etapp 2 B har startats.

2013

Etapp 2 A och etapp 2 B slutförts och etapp 4 påbörjats. Det har byggts 22 km vatten- och avloppsledning mellan Stigsberget och Dereviken. Ledningarna är i drift och 189 fastigheter kan anslutas till kommunalt va. Mellan Vänersborg och Dereviken har 10 km vattenledning samt 3 km spillvattenledning byggts samt två tryckstegringsstationer, anläggningen är driftsatt. Mellan Etapp 4 Brålanda och Kärra påbörjades ett arbete med att bygga 4 km vattenledning samt 8 km tryckspiledning,

2014

Etapp 4 mellan Brålanda o Rörvik och början på etapp 5 som är anslutning av Sannebo och Rörvik skall påbörjas under förutsättning att verksamhetsområde för va antas av kommunfullmäktige.

Etapp 3 Frändefors-Forsane återupptas. Projektering och upprättande av ledningsrättsavtal pågår. Produktion startar i oktober och beräknas ta tre månader. Arbetet kommer att utföras i egen regi.

Etapp 5 Loberg, Rörvik och Sannebo genomförs i samarbete med Skanska Sverige AB. Projektering pågår, byggstart i oktober. Byggtiden beräknas till 14 månader.

På etapp 4 Brälände-Kärre skall två pumpstationer sättas i drift under hösten/vintern.

Under oktober påbörjades projektering för etapp 6 Sannebo-Sikhall.

Kommunens redovisningssystem används i begränsad utsträckning för särredovisning av projektets olika delar. Förutom de obligatoriska kontodelarna redovisas projektet som en investering genom en projektkod för respektive etapp och för enstaka utgifter även aktivitet.

Den löpande utgiftsredovisningen sätts på verksamheterna vatten och avlopp. Det sker antingen via procentuell kontofördelning, t ex 40/60 %, eller direkt i verksamhetsredovisningen.

Övriga iakttagelser från vår granskning är;

- Inga etapper har budgetbelopp.
- Fria kontodelar för särredovisning i övrigt används inte för uppdelning i olika aktiviteter utifrån uppskattad kalkyl.

Vid aktivering och tillgångsredovisning säras verksamheterna och komponenterna vattenledningar (50 år) och tryckstegring (25 år) samt avloppsledningar (50 år) och pumpstationer (25 år) som belastar sin respektive verksamhet utifrån uppskattad andel av investeringsutgiften.

4.2.2. Fibernät och el

I samband med va-investeringarna sker ”rördragning mm för fibernät. Det saknas formellt beslut på att bredband skall ingå men enl förvaltningschefen var det ett önskemål från nämnden.

Merkostnaderna belastar projektet och Va-verksamheten, men särredovisas ej. I efterhand sker ekonomisk reglering med fiberföreningar och energiföretag (se projekt I 5810).

4.2.3. Upphandling, avtal, fakturakontroll och attest

Vi har genom stickprov kontrollerat upphandlingsunderlag, avtal, fakturering, attest och redovisning.

Etapp 1 utfördes av Skanska på totalentreprenad. Upphandlat enligt LOU till lägsta pris från ett förfrågningsunderlag som upprättas av Sweco.

Etapp 2 A utfördes av MarkBygg som utförarentreprenad (generalentreprenad där kommunen är byggherre) enl LOU till lägsta pris. Men entreprenadformen fungerade dålig pga att det var svårprojekterat vilket gav upphov till många felaktiga antaganden. Detta gav i sin tur upphov till många ändringar och tilläggsarbeten (ÄTOR) som blev ”dyra”. Alla ÄTOR har dock godkänts både i förväg och efter fakturering utan anmärkning av kommunen/projektledaren. I efterhand anser projektledaren att det hade varit bättre om etappen upphandlats som en totalentreprenad där entreprenören varit byggherre.

Etapp 2B utfördes av Skanska på totalentreprenad. Upphandlat enligt LOU till lägsta pris från förfrågningsunderlag.

Etapp 1 och 2A är inte särade i redovisningen. Båda etapperna redovisas i på kontodel projekt I 5965. Vidare sker på projektering av etapp 2 B (delvis) på detta konto.

Etapp 3 och 4 utförs i egen regi av Tekniskas produktionsenhet med inköp av underentreprenörer (personal med maskiner) enligt ramavtal.

Etappen 5-7 utförs som Partnering med Skanska som leverantör. Upphandlat enligt LOU med olika kriterier som utvärderades och där pris var en del. Partnering innebär att entreprenaden utförs tillsammans dvs både med egna och upphandlade tjänster och material.

Alla arbeten i egen regi i etapp 3 och 4 utförs enligt en intern å-prislista, som uppges vara beräknad utifrån självkostnad. T ex projektledare fakturerar 410 kr/timma.

Underentreprenörer anlitas enligt ramavtal.

Vi har stickprovsmässigt kontrollerat ett flertal fakturor i pågående projekt mot avtal, å-prislistor samt kontering och attester. Vi har inte funnit några fel.

Däremot var en faktura från Skanska i etapp 5 utställd med ett högre belopp än enligt upprättad och reviderad betalplan och godkänd/attesterad utan förklaring eller dokumentation. Utredningschefen, som kontrollattesterade fakturan, förklarar att Skanska hade utfört mer arbete än vad som var planerat enligt genomförandeplanen.

Enligt projektledaren innebär avtalet med Skanska att kommunen fritt kan välja om de vill upphandla varor och tjänster från Skanskas leverantörer eller utifrån egna avtal. Denna möjlighet har hittills minskat kostnaderna i etapp 5 och 6 med uppskattningsvis 3 mkr.

Projektledaren följer idag fortlöpande projektet och samtliga pågående etapper, genom besök/inspektioner på fältet, fotografering och samtal med utförarna. Fortlöpande genomförs byggmöte som protokollförs, där projektledaren möter utföraren Skanska.

Kommunens avtal med Skanska innehåller en uppföljningsmetod där kommunen och samtliga berörda tjänstemän fortlöpande har åtkomst till en projektuppföljning på nätet där de kan följa projektet och de olika etapperna.

Projektledare avser börja anskaffa/använda ett kalkyl- och uppföljningssystem för både aktiviteter och ekonomi mm som heter EASY MAPP.

Projektledaren "kontrollattesterar" alla fakturor och "slutattest" sker av VA-chefen eller förvaltningschefen beroende på belopp.

Samhällsbyggnadsnämnden har inte utfört någon intern kontroll utifrån upprättade kontrollplaner under 2011-2014 avseende projekt VA-Vänerkusten.

4.2.4. *Revisionell bedömning*

Vi har inga revisionella synpunkter på kommunens underlag för beslut om projekt VA-Vänerkusten eller hur samhällsbyggnadsnämnden valt att organisera genomförandet.

Vi har inte heller några revisionella synpunkter på valda entreprenadformer, eftersom dessa alltid har olika för- och nackdelar, vilket bl a i efterhand framgick av erfarenhet av etapp 2a som utfördes som generalentreprenad. Utifrån bl a denna erfarenhet förstärkte kommunen sin organisation för projektering, uppföljning och kontroll vilket vi tycker var bra och t o m nödvändigt. Inte minst med tanke på entreprenadformen ”partering” som valdes med Skanska för etapp 5-7.

Kommunens redovisningssystem används inte fullt ut på ett ändamålsenligt sätt utifrån varken tekniska möjligheter eller projektets behov av uppföljning som underlättar en god intern kontroll.

- Utgifterna för etapp 1, 2a och 2b har sammanblandats och inte särredovisats fullt ut.
- Samtliga etapper borde ha ett budgetbelopp som bygger på upprättade kalkyler
- Fria kontodelar i övrigt borde användas i större utsträckning för särredovisning av olika aktiviteter utifrån uppskattad kalkyler. Det gäller inte minst för a) entreprenadkostnader b) övriga byggherrekostnader såsom juridiska processer.
- Det förefaller vara ett bra förslag av samhällsbyggnadsförvaltningen att införskaffa och använda ett sidordnat planerings- och uppföljningsverktyg såsom EASY MAPP, men det förutsätter att den ekonomiska budgeteringen, kalkyler och redovisningen utvecklas enligt bl a ovanstående förslag.
- Kommunens kostnader för dragning av fiberrör mm för framtida fibernät borde uppskattas och särredovisas utanför Va-verksamheten. Det gäller också intäkter från försäljning till fiberföreningar. Hurvida dessa skall omföras från Va-verksamheten inom Kretslopp och vatten till annan verksamhet inom samhällsbyggnadsnämnden eller till kommunstyrelsen har vi inga synpunkter på.
- Aktivering av tillgångar och val av komponenter och avskrivningstider förefaller rimliga.

Om parterna i projektet gör avsteg från avtal, betalplaner mm är det viktigt att det dokumenteras på något sätt. Det kan ske i minnesanteckningar från byggmöten eller i informationsrutan vid attesting av fakturan. Våra stickprov visar att så inte alltid sker.

Kommunens å-prislista för egen regi arbeten (personal och maskiner) uppges vara uppbyggd enligt självkostnadsprincipen. Men vår granskning visar att dessa priser ligger långt under självkostnad. Därigenom blir projektet vid egen regi arbete belastat med för låga kostnader och redovisningen inte rättvisande. En annan konsekvens är att abonnentkollektivet subventioneras med skattemedel.

Samhällsbyggnadsnämnden har inte utfört någon intern kontroll utifrån upprättade kontrollplaner under 2011-2014 avseende projekt VA-Vänerkusten. Vi rekommenderar att nämnden gör en riskanalys utifrån bl a denna rapport för att under resterande projekt tid säkerställa att projektet fullföljs på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

2015-02-03

Håkan Olsson

Uppdragsledare